Број 11. Нови Сад, у петак 16 јануара 1920 Година II

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Појединн број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчинска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Ћурчијска улица број 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Р...“

Зграда у зраку.

(Србима свима и свуда.)

У уторак, 30. децембра, био је у Н. Саду састанак управе српске народне радикалне странке из Војводине. Чланови управе били су из Бачке, Баната, Срема и Славоније. Решавали су многе важне предмете, а у тој седници била је реч и о оној нашој згради, што постоји само у зраку или боље речено у нашој машти. Та зграда, о којој је реч, то је Југославија.

Било је из свију крајева опширних извештаја о том предмету, а ти извештаји чланова управе беху од реда стручни и поуздани. Показало се, да смо скоро 2 године у питању Југословенства терали ветар капом, трчали за оним што не постоји, па смо у великој мери пренебрегли важне послове, што је много шкодило нашем народном животу. Сада је дошло време, да се потпуно отресемо празних снова, те да можемо напред.

Са тих разлога поверила ми је управа наше српске народне радикалне странке, да *у њено име* изнесем стање ове ствари у „Застави“, јер је крајње време да гледамо друга важнија посла и не трчимо за оним што не постоји.

Бићу слободан, да изнесем оно, што је најглавније и то кратко. Сваки опширнији извештај излишан је. А за многе и многе није више ни мало ново оно, о чему ће бити овде реч.

Поједини чланови радикалне управе из разних крајева извештавали су одбор о стању у својим окрузима. Том је приликом било речи и о Југословенству. Сви ти извештаји беху необично слични, скоро истоветни. Томе се не треба чудити. То је с тога, што напори и агитације појединих Југословена не могоше ништа успети; свуда се у народу развило онакво схватање, какво је схватање натуривала природа саме ствари. И зато је свако доказивање у заврнутом правцу било потпуно безуспешно.

Сви извештаји чланова управе могу се свести у ово мало речи: О каквом Југословенству нема ни у српском, ни у хрватском ни у словеначком народу у ствари ни трага. Има само још разговора по новинама. И у интелигенцији има још неких, који сањају о Југославији, али и ти износе своје назоре по Загребу и Београду, а да неко заступа своје југословенске назоре јавно на зборовима, било пред Хрватима, Србима или Словенцима, мало би му ко дошао, а питање је, како би прошао.

Отидите у Славонију, или Срем, па ћете се уверити, да браћа Хрвати још најмање хоће да буду Југословени. Они су, може се рећи, затуцани Хрвати, велике шовинисте. Један угледан члан одбора наше радикалне странке рекао је ове речи: Не претерујем ни најмање кад вам кажем: Никада Хрвати, а најмање они у Славонији нису били толико занесени за Хрватство, никада такве шовинисте као данас. И то потврђиваху господа чланови управе са свих страна.

Хрвати хоће да су Хрвати и само Хрвати. Према Србима не осећају више љубави но до сада. Може бити још мање, јер верују, да су Срби измислили Југословенство, и то зато, да на тај начин претопе и униште Хрвате. Хрватски народ не верује никако да његови прави родољуби траже од њега и усуђују се тражити да он не буде више Хрват. Он сматра све оне, који му то проповедају — за поткупљене. Југословенство им је клопка, а на неким местима чуле се и сад више пута речи: Какви Срби? Нема Срба.

О Србима нема се много казати: Кад му ко говори о Југословенству, он се моли богу за њега: Господе, умудри га! Ко познаје душу српског народа, а може и за часак поверовати, да ће се Србин одрећи Српства и то данас, после ових надчовечних победа, тај ма колико да има школа, треба да учи даље школе или да се одрече политике.

Поуздани, озбиљни извештаји казују, да словеначки народ неће ни да чује о каквом народном стапању. Он је у свом крају непомешан. Не пада му ни на крај памети да не буде више Словенац. Словеначки народ држи да се Југословенство њих и не тиче. Него се око тога бакћу Срби и Хрвати. Срби би са Југословенском приповетком хтели да преваре у народносном погледу Хрвате, а Хрвати да преваре Србе.

Да смо од првога почетка почели са браћом Хрватима и Словенцима преговоре на природној основи, ми би били данас много даље. Сад је већ теже, јер се на многим местима чује и код нас сумња, да један другога хоће да превари и поједе. А то ремети не само Југословенство, за чим нико не плаче, него отежава и ону могућу заједницу на паметној основи.

Но и ако је прави рад отежан, најмање се може одобрити да продужимо у оном несретном правцу, да ни један, ни други ни трећи не будемо више оно што смо, него Југословени.

Има многих из интелигенције, који су лакомислено утрчали у Југословенство и данас виде шта је у ствари, али им је незгодно да у овај мах окрећу. На њих не можемо чекати. Треба свом снагом радити на оном начелу што су га заступали и до сад многи трезвени Хрвати, Словенци, а нарочито Срби. „Застава“ је то начело заступала од почетка, најодлучније и бивала због тога ружно нападана. То начело гласи: Браћо Хрвати и Словенци! Било би добро и по вас и по нас Србе, да живимо сви уједињени у државној заједници. Ми смо Срби и желимо то да останемо потпуно несметано и у вашем друштву. Иначе признајемо браћи Хрватима и Словенцима њихову народност, њихово име и заштићаваћемо као наше. То исто тражимо за себе од браће Хрвата и Словенаца. На овој основи могли бисмо живети у свему равноправни, и напредовати у заједничкој држави Срба, Хрвата и Словенаца вероватно боље но сваки за себе.

Не може ли овако, онда не може бити друго, него: свак себи!

Јаша Томић*)

*) У овој ствари написаћу у најближем броју „Заставе“ још неке појединости и ако је у овом чланку изнесено, бар по мом мишљењу, све што је главно. *Писац.*

Динар и круна.

— Al pari! —

Покренута је нека врло тугаљива ствар у броју 323. „Епохе“, у ком се саопштава, да је др. Матко *Лагиња* упутио писмо Госп. Министру Председнику, у ком скоро императивно захтева, да се *вредност динара снизи испод крунске вредности*, а по том милостиво попушта па тражи, *да буде између круна и динара*: — *al pari*. Из овога поднеска не може се констатовати добра воља, да се валута наше државе побољша, већ напротив, иде се за тим, да се пуноовчаним Југословенима у Хрватској, који су пуни круна, помогне, да на штету државе *њихове паре* дођу до веће вредности. Је ли др. Лагиња размислио целу ствар наше валуте, пре но што је г. Министру Председнику тако непромишљену и сигурно *само себичну* понуду поднео, да се вредност динара снизи испод вредности круне, која *нема никакве подлоге и биће терет нашој држави на много милијона*, који ће се морати *амортизирати* и годишње отплаћивати од државних прихода, који би приходи иначе могли да се употребе на сто других, важних и потребних набавака. Да ли је др. Лагиња мислио на то, како ће наша *такова* валута бити примљена у *иностранству*, кад би сама држава своју валуту снижавала? А да ли је др. Лагиња помишљао на чиновнике у Србији и на официре Српске Војске, који у динарима примају своје плате, па би тим начином били сурвани у најкубурније материјално стање, кад би се по предлогу дра Лагиње „југословенска круна“ изједначила у вредности валуте у динарима.

Сваки поле увиђаван и коректан грађанин, *коме је стало до интереса наше државе*, мора се трудити, да увери народ, да је аустро-угарска круна по свој реалној вредности, данас, далеко испод вредности динара, па да би се могла по жељи дра Лагиње та вредност круне повисити које он назива *„југословенска круна“*, стало би нашу државу много стотина милиона новога терета. Јасно се види, да би се тиме само интереси хрватских, а на посе загребачких *„Југословена“* заштитили, и интереси *пријатеља* дра Лагиње, који су сигурно богато снабдевени „југословенским крунама.“

Др. Лагиња мисли *„осенити простоту*, кад у свом писму сме да наведе и ове фразе: да ће „несумњиво *катастрофално* (!!!) деловати на економски живот и обнову земље“. Лепо би се „обновила“ земља са валутом најниже вредности и са огромним теретом државе. Па продужује, претњом: . . . „те изазвати даље поскупљивање и неминовне социално-политичке трзавице, — недогледних посљедица“. Зашто др. Лагиња није навео само бар једну од тих „недогледних посљедица“, него остаје код избачене фразе? Како да др. Лагиња није мислио и схватио и ту околност, која је сигурна, да би настала и онда, када би се установила вредност динара по цени од 5 круна, јер се у народу нико том неће противити, док се увери, да ће — ма и привременим законским наређењима — *за 1·— динар добити толико робе, колико је пре добијано за К 5·—*

Е, а сад долази бомба: „Неправедно уништавање „југословенске круне“, која на три четвртине државе наше има куповну вредност, повући ће у пропаст и рационални динар“. Зар то није *лажна теза*, да ће се повући у пропаст и рационални динар, *коме би, услед сигурније подлоге, скочила вредност*? Не разумем претпоставку дра Лагиње, да је

цео свет луд и глупав, кога он хоће да обавести.

Да ми дозволи др. Лагиња то питање: на којој основи жели повисити вредност „југословенским крунама“? На жалост, „југословенских круна“ нема, већ има аустро-угарских круна, које ће државу теретити огромним теретом. То нас изазива, да помислимо, да је то све покренуто у интересу загребачке „Јудославије“, а *најмање у интересу Југославије*. Уверавам дра Лагињу, да неће, рецимо, ни Војводина пасти на колена и почети обожавати његове *„југословенске круне“*, јер једва чека цео паметан и поштен свет, да наша држава дође до сигурније валуте, веће вредности, са сигурнијом подлогом. Силом нам се намеће уверење, да је овај покрет покренут *једино у интересу богатих поседника „југословенских круна“ у Загребу*, а на највећу штету нове државне валуте.

Молим дра Лагињу, да нас бар обавести, и да нам докаже, на којој основи тврди, да је динар al pari вредности са југословенском круном?

По дужности брани интересе државе

Миливој Жупански
секретар Минист. Исхране.

Политичке вести.

Америка за своје мртве.

Још се тако рећи светски рат није ни завршио, а Американци се већ брину и за своје погинуле војнике. Сада се јавља, да је француска влада дала свој пристанак да се превесу лешеви свих американских војника који су умрли у Француској изван ратне зоне. Број лешева, који ће се пренети. достиже 20.000 а пренос ће отпочети кроз месец два дана. Срећна земља та Америка! (Америка се стара и за своје мртве, а наша одлична влада није у стању да спасе оне десетине хиљада наших живих синова, који као робље пропадају по Италији и Сибиру! Срамота! — Пр. сл.)

Велика Румунија.

Румунска Народна Скупштина потврдила је свечано краљев указ којим се присаједињују Мајци Отаџбини све ослобођене румунске области. У погледу овог „присаједињења мајци“ имаће несумњиво и Антанта своју реч да каже.

Нити се нада.

„Тајмс“ јавља, да је вероватно, да се у јадранском питању неће моћи постићи тако брзо споразум. Међутим италијански министар председник Нити се нада, да ће приликом предстојећих преговора у ријечком и јадранском питању постићи потпуно решење.

Са Конференције Мира.

Нити, италијански министар председник је позвао делегате наше краљевине на Мировној Конференцији, да о питању Ријеке и Јадрана непосредно преговарају са Италијанцима. Делегати су затражили инструкције из Београда.

Делегати краљевства Срба, Хрвата и Словенаца су били примљени у Врховном Савету. У Савету су били: Лојд Џорџ, Клемансо и Нити. На том састанку је Трумбић изнео свој експозе.

Организација радикалне странке.

Конференција у Куманима.

Пишу нам из *Кумана*: У недељу, 4. о. м. одржана је шира конференција ради организације радикалне странке. Изабрата је ова управа: За председника: поп Стеван Секулић, потпредседник: Милош Станчић, тајник: Тима Димитријевић учитељ, благајник: Чеда Радишић; одборници: Јеврем Станчић, Миливој Боканић, Бошко Трифуновић, Иван Шијачић, Сима Цветић, Младен Станчић, Иван Лападат, Милутин Коровљев, Жива Чобанов и Сава Попов.

Дакле, учињена је једна грађанска и патриотска дужност наша. Изнесена је историја радикалне странке, а народ нека пресуди, је ли увек коректно поступила. Пословица: „Сваки је своје среће ковач“ важи не само за појединце, но и за цео један народ. Стојимо пред изборима, а народ нека добро отвори очи, шта ће и куда ће? Ми верујемо, да народ данас добро види откуда ово зло потиче, што га гњави; види да су му на кормилу ученици злогласне Куен-Лукач-Тисине школе и отпатци Обреновићева система и апсолутизма и друге присталице покојне пештанске и бечке камариле и т. д. Нема сумње, да је то врло жалосно, што смо та времена дочекали, после силне проливене крви и материјалне жртве.

Једном речју, дакле, данашњи се режим мора *безусловно уништити*, и народ ослободити и од самоволје и тираније појединаца или извесне групе људи, јер је реч о формирању и напретку наше нове државе, а на челу не могу седети они, који су само „длаку променили, а ћуд никако“, пошто то част и углед наше државе пред страним светом тражи.

Вести.

— **Борба против скупоће.** На силну вику и узбуђеност грађанства и више пута оштро нападање штампе, наше градске власти су у своје време предузеле мере и максимирале животне намирнице (али не све!). Сваки се надао, да ће сада доћи до јефтиније робе, али се брзо разочарао, јер намирница или није било на пијаци или су продаване изнад максималне цене. Сада је новосадска велика капетанија осудила *на два дана затвора* неколицину, који су месо и маст продавали изнад максималне цене. Ова казна се не може претворити у новац. Молимо варошку капетанију, да без милосрђа кажњава *сваког*, који натерује цене животним намирницама.

— **Ноћни Нови Сад.** Већ не знамо који пут пишемо о безбројним мизеријама осветљења нашег града. Гасног осветљења већ дужег времена немамо, а како изгледа скоро га нећемо ни имати. Доносимо на овом месту врло умесну белешку овдашњег „Дајчес Фолксблата“, која је и опет једна опомена позваним:

„У календару пише да је месечина и гасна фабрика употребљује, ту околност, да уштеди угља и гаса. То је свакако похвално. Али када месечина изостане, као на пр. ноћу између петка и суботе, тада би гасној фабрици ипак упутили молбу, да бар овде-онде остави коју светиљку да горе, да се не бисмо са својим човеком у мраку карамболирали.“

— **У пажњу власти.** Сада у најновије време, када је по вароши управо опасно ноћу ићи, неки фијакеристи (не сви) пале фењер само с једне стране, тако, да врло лако и без велике муке могу кога прегазити. Скрећемо на ово пажњу полиције, нека нареди да се на фијакерима обадве лампе упале.

— **У ери пљачке** Београдска „Трибуна“ доноси ову занимљиву белешку: „Општина се није постарала да таксира печење прасади. Један од овдашњих пекара испекао је за једну ноћ 551 прасе и за свако је наплатио *по 10 до 72 динара*. Овакој „заради“ требале су благовремено на пут стати и полиција и општина. Ако игде, овде је очевидна једна отворена пљачка.

— **Кажњен натеривач цена.** На пријаву Трговачко-Занатлијске Коморе у Н. Саду овд. Вел. Вар. Капетанији, Маркус *Бошковиц*, трговац, оглобљен је са К 600·— због недозвољене трговине и нагомилавања робе и једном за свагда му је *одузето право на трговање* у Новом Саду.

— **Повишење телеграфске и телефонске таксе.** Управник новосадског поштанског и телеграфског звања, г. Павле *Шилић*, јавља: Пошто је званичан курс динару повишен на 4 круне, то је и телеграфска и телефонска тарифа повишена. За телеграм реч 10 пара 40 филера а најмање 4 круне. За телефонске разговоре I 4 круне, II 8 круна, III 12 круна.

— **Измена честитака.** Његово Величанство Краљ Петар и Господин Поенкаре измењали су честитке приликом нове године.

— **Републиканска странка.** Дознаје се да је проглас нове странке републиканаца готов и да ће бити пуштен у народ кроз два-три дана.

— **За Вис.** Јављају из Сплита да се по целој Далмацији шири покрет и држе зборови на којима се протествује против покушаја Италије да од наше државе отцепи острво Вис.

— **Географско Друштво.** Географско Друштво (раније: Српско Географско Друштво), после дуготрајне паузе, изазване ратом, наставило је октобра 1919. г. свој рад. Друштво позива своје старе чланове да пошљу улоге за 1920. годину (редовни чланови 20 динара, ванредни 12). За који месец изаћи ће нова свеска друштвеног часописа. Почињући рад у данашњим приликама, Географско Друштво нарочито очекује да ће му приступити нови чланови из целе наше садашње државе. Друштво има двојак задатак: да унапређује географску науку о југословенским земљама и да географска знања о тим земљама шири у наш народ. Овај се задатак постиже држањем стручних и популарних предавања, издавањем часописа („Гласник Географског Друштва“) и приређивањем екскурзија. Друштвени су чланови: редовни (стручни радници) и ванредни. Сви чланови добијају бесплатно друштвена издања, присуствују популарним предавањима и учествују на екскурзијама. Редовни чланови присуствују још и стручним предавањима и служе се друштвеном књижницом. Добротворима се сматрају лица, која поклоне друштву најмање 500 динара у новцу или вредности. Они имају сва права редовних чланова и не плаћају годишњи улог.

Улоге треба слати и за обавештења се треба обраћати: Географском Друштву. Београд — Универзитет.

— **Пресељење Лужичких Срба.** Изасланици Лужичких Срба, који су дошли у Београд, изјавили су жељу, да би се велики део Лужичких Срба иселио из Немачке, само ако би наша влада населила исељенике.

Министарство за аграрну реформу узело је ову жељу у претрес. Исељавање и насељавање Лужичких Срба извршило би се врло лако, јер су им породице врло богате и држава тако не би имала великих трошкова око тога посла.

— **Кратке вести из наше земље.** У Сплиту су комунисти на збору решили, да странка самостално иступи при општинским изборима. — У Сплиту је маркирано око 59 милијона круна. — У Сарајеву ће кроз најкраће време изаћи наредба о сузбијању скупоће и спекулације. — У Стару Србију и Македонију одлазе геометри, који ће размерити сва земљишта, која стоје на расположењу за колонизацију.

Привредник.

— **„Даница“ фабрика ципела у Суботици.** Војислав *Станковић*, управитељ хрв. зем. банке у Суботици, у споразуму са Мирославом *Нићином*, трговцем из Врањева, и Милошем *Гаванским*, бившим бележником из Старог Бечеја, основао је деоничко друштво са капиталом од 2 милиона круна са намером, да оснују једну сасвим модерну фабрику обуће у Суботици и тиме да нашу почетну младу индустрију потпомогну, унапреде.

У куће је уложено 1 мил. и 320 хиљада круна. Оне су лепе, модерне. 5 су на спрату, а 4 приземне.

Управни одбор састоји се из 10 лица Одборници су уједно и главни акционери. Осим те десеторице има још врло мали број мањих акционера. Деоница је 500 круна вредности. Председник друштва је М. Гавански; пословни управитељ Мирослав Нићин; технички управитељ је Ђорђе Пенцић из Суботице.

Друштво финансира хрватска зем. банка.

Највише акција има Мирослов Нићин у вредности 400.000 круна. Затим: Хрв. Зем. Банка, М. Гавански, Српска Штедионица, др. Душан Малушев лечник, др. Витомир Лудајић адвокат из Сенте, Цветко Манојловић, Божа Димитријевић сенатор, Ђорђе Крнајски гостионичар, сви из Суботице.

Изгледа, да ће се основан капитал за најкраће време подићи на 5 милијона круна.

Рад је отпочео 28. окт. За сад дневно фабрика продуцира само 70 пари ципела, али за најкраће време израђиваће на дан 350—400 пари.

Тек што је фабрика отпочела свој рад, радништво једногласно ступи у страјк. Они су имали 360 круна недељне плате просечно. Незадовољни тражише 100% повишице. Страјк је трајао неколико дана. Попуштањем послодаваоца и радника дође до споразума.

Раденици — већином женске — који раде горње делове, заслужују недељно 450—600 кр. Они, који у акорду раде, заслужују 4—700 кр. недељно.

Има њих више, који својом ванредном способношћу заслужују недељно 900 и 1000 круна. Годишње дакле 52 хиљаде. Колико плате имаш ти, мучениче и просветитељу српског народа у ослобођеној земљи? У Сомбору, Суботици, Новом Саду, Сентомашу итд. 600—700 кр. месечно! Срамота велика!

Из Франкфурта (варош у Немачкој) очекују се нови стројеви, машине за радионицу. Материјала фабрика има доста. Она је американска, првокласна роба. Ципеле су јаке, чврсте. Заштитна марка је „Даница“.

„Даница“ је прва — велика фабрика ципела у нашем Краљевству.

Код поруџбина првенство имају Словени. Сви раденици ципеларски без разлике на народност који немају посла, а честити су, нека се пријаве „Даници“ и одмах ће бити запослени.

Младој нашој установи желимо среће и напретка! Желимо, да се и по другим нашим градовима и местима подижу сличне и разноврсне фабрике. Наша је земља богата земаљским, пољопривредним благом. Требамо и у погледу индустрије и трговине да будемо међу првим народима на свету.

Т. Искруљев.

Нова телефонска правила.

По наредби Министарства Поште и Телеграфа од 22. децембра прошле године број 30.791. почевши од 1. јануара 1920. г. ступају у живот нова телефонска правила.

Према истима сви приватни претплатници као и од стране државних надлештава закупљене телефонске станице, које су са телефонским централама скопчане, плаћају ову претплатничку пристојбу:

А.) код оних мрежа, које имају преко 100 претплатника: а) Хотели, гостионице (ресторације), бирцузи, кафане, посластичарнице, закуске, пивнице, творнице, радионице, адвокатске канцеларије, апотеке, трговине, агентуре, банке, штедионице, позоришта, орфеуми, кабареи, купалишта, свратишта, пензионати, интернати, удружења, клубови, и сви остали локали, који служе за опште састанке, као отворене станице плаћају годишњу претплату 240 динара = 960 круна.; б.) Уредништва новина, приватни станови, државна и општинска надлештва 180 динара = 720 круна; в.) Државни чиновници у својим становима 120 динара = 480 круна; г.) Поштански чиновници и добротворна (хумана) друштва, која званичe без зараде 72 динара = 288 круна.

Б.) код оних мрежа, које имају испод 100 претплатника: за предње под а.) годишње 180 динара = 720 круна; за предње под б.) годишње 140 динара = 560 круна; за предње под в.) и г.) годишње 72 динара = 288 круна. За увод се плаћа 50 динара = 200 круна. Приликом увода плаћа се за целу годину унапред, а иначе од 1. јануара до 1. јула, и увек полугодишње унапред. За споредну станицу плаћа се годишње 72 динара = 288 кр. Ако споредна станица није у истој згради, у којој је главна станица плаћа се сва пристојба као и за главну станицу.

Ако је станица изван места, плаћа се по километражи, и за увод сноси све трошкове, ако исту станицу везују више водова, за сваки вод засебно се плаћа (код таквих станица пристојба за споредне станице се не повисује).

За премештај телефона 50 динара = 200 круна, а ако је станица изван места, наплаћују се фактични трошкови. За звонце се плаћа 20 динара = 80 круна, за мењач се плаћа 10 динара = 40 круна. За станице изван места плаћа се за сваких 100 метара годишње 2 динара = 8 круна, за одржавање линија.

Граница места је ђерам, а где истог нема граница се рачуна од централе 2 километра у округ.

За разговоре у даљини плаћа се:

I.	0—100 километара даљине	1 дин.	4 кр.
II.	100—200 „ „	2 „	8 „
III.	200—400 „ „	3 „	12 „
IV.	преко 400 „ „	4 „	16 „

За позив на телефон плаћа се 1 динар = 4 круне. Сви они, који су за I. четврт унапред пристојбу исплатили, имају за I. четврт разлику и за II. четврт по новој пристојби одмах подмирити.

Нови Сад, 12-ог јануара 1920 год.

Павле Шилић
управник поште и телефона.

Соколство.

Свима соколима Бачке Жупе.

Браћо и сестре!

У Прагу се врше већ увелико припреме за VII. свесоколски слет, који ће својом већином претећи не само све досадашње слетове соколске, него и сва слична подузећа у читавој Европи. Док су разни одбори за припрему слета већ пре месец дана саставили и започели свој рад, дотле је у соколским вежбаоницама већ од пролећа 1919. год. започето припремање за овај слет.

Просте вежбе мушке као и женске потпуно су увежбане тако, да се још само углађују и најнезнатније погрешке појединих кретња и ставова. Чешки соколи ће просте вежбе толико увежбати, да ће сигурно моћи рачунати на усавршеност свога извођења на слету.

Ни ми не смемо изостати иза наше браће Чеха. Морамо уложити сву своју вољу и труд, да бисмо могли светла чела ступити на вежбалиште пред лице читавога света. На слету ће бити представници скоро свију држава, гостију из читавог света, те не смемо бити равнодушни према томе, какав ћемо утисак учинити на њих.

Наша млада Жупа треба да покаже, да је у њој доста воље и услова, да се достојно покаже на Олимпијади, на којој први пут учествује.

Зато, браћо и сестре, *не леђујте, него сви до једног у соколану*, па се вредно и марљиво припремите за овај величанствени слет. Није довољно, плаћати само чланарину и мислити, да је тим своја соколска дужност учињена, него је потребно да сви редовно и тачно на вежбе долазите, јер само онај, који буде марљив и уредан и потпуно без погрешке буде знао прописане просте вежбе, биће припуштен, да пође на слет. Здраво!

Јован Тошовић млађи,
жупски вођа.

ПОЛИЦИЈСКА КРОНИКА.

— Покушај уморства на циганском насељу. Ових дана десила се на овдашњем циганском насељу, поред алмашког гробља, велика и крвава несрећа. Непознати зликовац провалио је у једну циганску кућу око поноћи и ушавши у собу у мраку ножем исекао од натраг сав врат дванаестогодишње девојчице, која је у тој соби мирно спавала. На врисак девојчице, дотрчали су суседи, а зликовац је нестао. Како смо извештени, цигани су одмах отрчали по лекарску помоћ, али ни један од оних, код којих су били, *није хтео изаћи*. И полиција је сместа извештена, те је градски капетан г. Др. Арсен *Милутиновић* у пратњи г. Др. *Жилинског* изашао на лице места, где је овај последњи јадној девојчици прву лекарску помоћ указао. О г. др. Жилинском морамо се на овом месту најпохвалније изразити, јер је с највећом одношћу неговао озлеђену и спасао је од сигурне смрти. Девојчица је затим пренесена у болницу, а г. др. Милутиновић предузео је одмах свестрану истрагу за зликовцем. Како изгледа, овај је у кући тражио неке сакривене дукате, о којима се много приповедало на циганском насељу.

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији народни лист у Војводини.

Позив на претплату.

Навршило се равно пола века, од како је неумрли др. Светозар Милетић развио своју „Заставу“. Историја ће казати, шта је „Застава“ била за српски народ не само у Војводини, него и у другим крајевима, где Срби живе. „Застава“ сада ступа у 51. годину свога излажења, она је дакле *најстарији српски лист*. „Заставина“ прошлост је њој најбоља препорука и зато је није потребно нарочито препоручивати нашем народу. Нагласићемо само једно: Од Милетића па до данас „Застава“ се истрајно борила за остварење оних идеја, победа којих је, најпосле, довела ево до ослобођења и уједињења не само Срба, него и браће нам Хрвата и Словенаца.

Али прилике, у којима се данас издају наши листови, *веома* су *тешке*. Набавка *новинарског папира* скопчана је са великим тешкоћама и трошком. Принуђено тешким животним приликама, морало је и штампарско, и уредничко и административно особље тражити и добити већу, праведнију наплату. Све је то удесетостручило трошкове око издавања листа. Па ипак, управа нашег листа дуго није повишавала претплатну цену „Застави“; ишла је до крајности у сношењу трошкова, само да изиђе на сусрет народу, чије је интересе „Застава“ од свог постанка увек заступала и бранила.

Да бисмо колико-толико покрили све веће трошкове око издавања листа, приморани смо, да *од Нове Године* т. ј. од 1. јануара 1920. г. (по новом календару) установимо претплату „Заставе“ овако:

На целу годину . . . К 240·—
На по године . . . . . К 120·—
На четврт године . . К 60·—
На месец дана . . . . К 20·—

Поједини бројеви 20 пара дин. или К 1·—

Молимо све своје пријатеље и једномишљенике, да „Заставу“, тај прави народни лист претплаћују и шире у народ, коме је особито *сада* овакав лист најпотребнији.

У Новом Саду, 29. децембра 1919.

Уредништво и управа „Заставе“.

Телеграми.

(Пресбиро, Нови Сад.)

Барањска завера.

Печуј, 14. јануара. Предострожношћу једног управног чиновника у Печују ушло се у траг једној *завери*, чији је задатак, да смакне главне чиновнике барањске управе. Сазнало се, да је израђен и спремљен план *атентата* на г. Светислава *Рајића*, поджупана барањске жупаније, заменика великог жупана, владиног комесара и на жандармеријског капетана Гавру *Каракашевића*, који уз истражног судију спровађа хапшења чиновника Месарошеве корупативне афере и организатора мађарске беле гарде у Барањи. Лица која су уплетена у заверу, као и у план атентата, нису до сада позитивно установљена. До сада је установљено, да потиче од мађарских бунтовних кругова.

Ријечко и јадранско питање.

Париз, 13. јануара. Клемансо, Лојд Џорџ и Нити састали су се данас, 13. о. м. Пре подне у министарству иностраних дела и поново саслушали наше делегате на Мировној Конференцији, а поглавито Трумбића. У вече Врховни Савет држао је тајну седницу, на којој је настављена расправа о Ријеци и Јадрану. У француским меродавним круговима сматра се, да ток преговора даје повољан утисак и да је споразум постигнут.

Савез Народа.

Париз, 13. јануара. Извршни одбор Савеза Народа састаће се 16. јануара. Одбор је сазвао председник Вилзон.

Уговор са Мађарском.

Париз, 13. јан. Говори се да ће се уговор о миру предати мађарској делегацији 15. јануара.

ПОЗИВ.

Г. г. чланови Књижевног Одељења и Управног Одбора Матице Српске позивају се у заједничку седницу Књижевног Одељења и Управног Одбора, која ће се одржати *у четвртак 15. јан.* о. г. у 5 сати после подне. Предмет: избор стипендиста.

Председништво Матице Српске.

ПРИПОМОЋ СИРОТНИМ КЊИЖЕВНИЦИМА.

Заслужним а сиротним књижевницима српским издаће се из задужбине Атанасија Гереског припомоћ на св. Саву, 14. (27.) јан. о. г. Позивају се молиоци да поднесу молбе *најдаље до 13. (26.) јан.* о. г.

Председништво Матице Српске.

Курс валута и ефеката.

Врста:	курс у крунама: нуди се за		тражи се за	
I. Валуте:				
Динар	4	06	4	—
Франак	9	10	8	90
Енглеска фунта	375	—	370	—
Грчка драхма	12	20	12	—
Талијанска лира	7	30	7	—
Румунски леј	2	80	2	50
Бугарски лев	1	95	1	85
Долар	91	—	90	—
Немачка марка	2	20	2	10
Рубаљ (Романов)	1	30	1	25
Дукат мали	225	—	200	—
Дукат велик	1050	—	1000	—
Наполеондор	335	—	325	—
Швајц. фрк	15	—	14	—
Чешке К	1	85	1	75
Аустр. К	—	50	—	45
Сребрне К	4	25	4	—
10 К у злату	167	50	162	50
20 К у злату	335	—	325	—
II. Ефекти:				
Деон. Срп. Б. Загреб	865	—	850	—
Деон. Хрв. Е. Б. Загреб	1600	—	1580	—
Деон. Прив. Нар. Б. Београд	9850	—	9800	—
Деон. Брод. Дрш. Београд	2040	—	2030	—
4% Срп. зл. рента	1735	—	1730	—
4½% Срп. зл. рента	1825	—	1800	—
2% Српски лоз	505	—	495	—
Дувански лоз	95	—	90	—
4½% зл. Хрв. Еск. Банке	98	—	—	—
4½% здж. град Загреб	—	—	—	—

Молим сваког, ко би знао ма што о моме сину МИЛАНУ ПАВКОВОМ из Куле (Бачка), који је 26. нов. 1914. пао у ропство у Русију, одакле нам је за сво време једанпут писао. Од тада никад ништа више о њему не знамо. ПАНТА ПАВКОВ, Кула. 2260 1-1

Српкиња, која је свршила у Марсељу учитељичку школу и влада потпуно француским језиком намерна је да похађа овде гимназију, тражи отмену породицу, где би добила обскрбу и стан а поучавала би децу у српском и француском језику после подне и слободним часовима. Упитати у Администрацији „Заставе" 2261 1—1

ИМАМ НА ПРОДАЈУ 1 ВАГОН

КАРБИТА.

ОБРАТИТИ СЕ „КОД ШАРАНА"
НОВИ САД, ТЕМЕРИНСКА УЛ.
БРОЈ 29. 2267 1—3

ВЕЋА КОЛИЧИНА
ПРВЕ ВРСТЕ ШТАЈЕРСКИХ
ЈАБУКА

у већим по 11 круна килограм и мањим количинама по 12 круна продаје се код:
ЈОВАНА МАНОЈЛОВИЋА -- НОВИ САД
2214 Краља Петра улица бр. 20. 6—6

Број 1./Ш. О. 1920.

СТЕЧАЈ.

На упражњено *место учитеља* срп. вероисповедне школе у *Госпођинцима* (Бачка) расписује се стечај с овим беривима:

1. Основна плата, доплаци, станарина и огрев по наредби Министарства Просвете Одсек за Банат, Бачку и Барању Б. бр. 10560. 1919., односно дотле, док овако плаћање у живот не ступи: 1200 К основне плате са законским повишицама, 300 К станарине и за лични огрев 2 хвата тврдих дрва.
2. За писаћи прибор 20 К.
3. За обуку деце у црк. појању и за појање у цркви 100 К месечно.

Дужности су прописане Школском Уредбом од 1872. год. и наредбама виших власти.

Молбе се путем школског одбора подносе срп. прав. црк. скупштини *до 1. (14.) фебруара* 1920. године.

Месни школски одбор у Госпођинцима 27. децембра 1919. (9. јануара 1920. год.)

Никола Арсеновић
перовођа

Стеван Бузарски
председник

2250 1—3

:-: СВОЈ ПРОИЗВОД :-:
КОЖА, МЕШИНЕ
за поставу (Futterleder) у већој количини продајем. 2249 2—3
ИСА МОРГЕНШТАЈН — НОВИ САД.
Футошка ул. 27.

ДВА ПРИЈАТЕЉА: 1 самосталан трговац, 30 година стар са радњом у вароши. — **Чиновник**, 32 године са сталним местом и осигураном пензијом, желе се овим путем упознати с девојком или удовицом без деце, од 20—28 год. старом.
Озбиљне понуде са фотографијом и ознаком мираза нека се упуте под шифром *„Два пријатеља"*. — Дискреција чашћу зајамчена.
2262 1—2

Pozvanie

do mimoriadného shromaždenia Slovenskej Banky uč. sp. v Novom Sade, ktoré sa zadrži dna 27. jan. o 3 hod. 1920, v miestnosti spoločnosti

PREDMET:

Povišenie účastinnej istiny. Volné návrhy.

N. Sad, 12. jan. 1920. **Správa,**
2258 1—1.

2 озбиљна интелигентна младића, чиновника, стара по 24 год. скоро демобилисана, траже познанство ради женидбе са две госпођице или две млађе удовице без деце и рђаве прошлости. Првенство имају искључиво материјално ситуиране. Дискреција строго загарантована. Фотографије и услове слати на адресу
„ЧИНОВНИЦИ"
2264 1—2 Поп-Лукина бр. 6. *Београд.*

ТРАЖИ СЕ КЊИГОВОЂА вешт билансирању и кореспондирању на српском, немачком и мађарском језику, који може одмах место наступити. — Понуде са ознаком захтева плате и описом досадашњег рада имају се упутити на: 2257 2—3
МАТИЈА БЕЛАН
индустрија куделе и ужарија д. д.
Дуначеб.

МЛЕКАРНА СУЊА, ПРЕПОРУЧУЈЕ:
I-а ИМПЕРИАЛ СИР
ТУЦЕ КРУНА 36·— Поштом шаље се 4 туцета.
Купује масло на велико плаћа највише дневне цене
2248 2—3

ВРШАЋА МАШИНА 8 коњских снага, фабр. Хофер и Шранц, самоходна са трешом и елеватором, 5 година у раду, у најбољем стању, *мењао бих* за мању машину од 5—6 коњских снага, а да је у истом стању. Обратити се на поседника СТЕВАНА ПЕСИРЦА, КАЋ, Бачка. 2242 3 3

Ниједан филм на свету није пробудио толико заинтересованости као:
ЦИНАБАР!!!
2206 1-1

Цене умерене! *Цене умерене!*
АГЕНТ. И КОМИСИОНА ТРГОВИНА
КИРИЛОВИЋ И САЗДАНИЋ
НОВИ САД
ЗМАЈ ЈОВАНОВИЋ УЛИЦА БРОЈ 6 8
(у згради „Добротвора".
Цене умерене! *Цене умерене!*

Продаја само на велико!
СТИЖЕ: 2 ВАГОНА поморанџи од 300—200—160. и лимунова.
1 ВАГОН смокава корпама од 5 и 15 кила.
1 ВАГОН разне колонијалне робе и то: Кафе, тамјана, крупна цимета, бибера, каранфилића, роштића и т. д.
2241 2 2

САМО ЗА 10 ДАНА! — САМО ЗА 10 ДАНА! — САМО ЗА 10 ДАНА!
ПРОДАЈА ВЕЛИКОГ ИЗБОРА ТЕКСТИЛНЕ РОБЕ
ИСПОД ДНЕВНИХ ЦЕНА! • *ИСПОД ДНЕВНИХ ЦЕНА!*

ЗЕФИРА НА ВЕЛИКО: по m. К	35·—	ФЛАНЕЛА „Јакар" на вел. по m К	32·—
ШИФОН „ „ „ „ „	34·—	МАЛИНОР cm 160 „ „ „ „	68·—
ФЛАНЕЛА на „ „ „ „	36·—	ПЛАТНО БЕЛО cm 150 „ „ „	72·—
ШИФОН ОЛАНДЕСЕ „ „ „	36·—	ЖЕНСКО платно на вел. „ „ „	36·—
ПИКЕТ на велико „ „ „	35·—	МАРАМИЦА за нос туце „	110·—
ПЛАТНО преферита „ „ „	35·—	— 2239 2—5	—

Корлает Јосип и друг (хотел „Бристол"), Нови Сад.

ВЕЛИКИ ИЗБОР! ВЕЛИКИ ИЗБОР!
МАНУФАКТУРНЕ-ТЕКСТИЛНЕ РОБЕ!
РАЗНОВРСНЕ ВУНЕНЕ, ПАМУЧНЕ И ЛАНЕНЕ ТКАНИНЕ УЗ НАЈУМЕРЕНИЈЕ ЦЕНЕ,
2202 СТАЛНО НА СКЛАДИШТУ КОД: 5—8
Трговачко-прометно дионичко друштво, Загреб, Илица 48.
(Главно заступство од: The Anglo-Syrian Trading Co Ltd. Manchester.)

Одговорни уредник: Јанко Перић. Штампарија Супек-Јовановић и Богданов, Нови Сад, Житна Пијаца број 22.